

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

PRESSEMELDING FRA NIBIO, JUNI 2017: Arealbarometer for Hedmark

Hedmark har mest jordbruksareal i landet

Ingen andre fylker i Norge har mer skog og jordbruksareal. Vel 10 prosent av landets matjord og 20 prosent av det produktive skogarealet finner du i Hedmark.

Fylket har vel én million dekar dyrka mark. Landbruket og landbruksbasert industri i Hedmark, både jord og skog, gir grunnlag for 143 000 arbeidsplasser og en årlig verdiskaping på seks milliarder kroner. Det utgjør vel 15 prosent av sysselsettingen og 9 prosent av samlet verdiskaping i fylket.

- Tallene understreker hvilken posisjon landbruket har i fylket vårt, men også hvilket ansvar vi har for å ivareta ressursgrunnlaget, sier landbruksdirektør Haavard Elstrand ved Fylkesmannen i Hedmark.

En oppdatert arealressursoversikt for Hedmark presentert i NIBIOs fylkesvise Arealbarometer, viser at jordbruksarealet i fylket utgjør 1 158 500 dekar. Det er fire prosent av landarealet i fylket, og tilsvarer om lag arealet av Tolga kommune.

Et stort stykke jordbruks-Norge

Med et landareal på 26 millioner dekar, strekker landets tredje største fylke seg over tre breddegrader, og mer enn 2 000 høydemeter. Store naturgitte variasjoner gjør at landbruket i Hedmark er svært mangfoldig. Jordbruksproduksjonen varierer fra korn og potet i lavereliggende strøk, til grasproduksjon høyere opp. Her fins også skogressurser som gir den aller beste tømmerkvaliteten i Norge.

Halvparten av jordbruksarealene i fylket brukes til kornproduksjon, mens nær 40 prosent brukes til grovfôrproduksjon, altså gras.

Leder for avdeling Landbrukskart i NIBIO, Jostein Frydenlund, forklarer:

- Det aller meste av jordbruksarealet i Hedmark er det som kalles fulldyrka jord. Fulldyrka jord er arealer som er dyrka til vanlig pløyedybde, og som kan brukes til åkervekster og eng, og som kan fornyes ved pløyning, forteller Frydenlund.

Frydenlund har ansvaret for oppdatering og utvikling av NIBIOs Arealbarometer som viser ressursgrunnlaget i fylket, og hvordan ressursene brukes. For første gang er også nedbygd jordbruksareal med i Arealbarometeret.

Nasjonale samferdselstiltak er utfordrende

Ferske tall fra SSB og NIBIO som nylig kom ut i rapporten [Nedbygging av jordbruksareal](#), viser at Hedmark er nest øverst på listen over fylker med mest nedbygd jordbruksareal. I perioden 2004-2015 ble det bygd ned 730 dekar årlig i Hedmark. Det tilsvarer omtrent størrelsen til 100 fotballbaner. Nær en tredjedel av nedbyggingen skjer innen eller inntil én kilometer fra tettstedene.

- Flere store nasjonale samferdselstiltak er under gjennomføring i fylket vårt, og det er utfordrende for jordvernet, sier landbruksdirektøren.

- Ny firefelts E6, ny E16 og nytt dobbeltspor på Dovrebanen er eksempler på tiltak som påvirker omdisponering av jordbruksareal i fylket vårt. Fremdriften i disse prosjektene gir store variasjoner i den årlige omdisponeringen, som i de senere år har variert fra 600 dekar i 2014, til 130 dekar i 2015 til 650 dekar i 2016.

Han forteller at nye samferdselstiltak er beregnet å kreve anslagsvis 2 000 dekar jordbruksareal.

- Tallene viser at vi har store utfordringer også fremover. Omfanget av omdisponering kan påvirkes også i store nasjonale prosjekt. Jordvernet må inn som et like sentralt og viktig premiss i planprosesser på alle nivå som mange andre hensyn. Vi er ikke helt der enda, selv om vi opplever en økende forståelse sammenlignet med situasjonen for noen år tilbake, avslutter Elstrand.

Bakgrunn og kildemateriale for Arealbarometeret

Informasjon om ressursgrunnlaget er hentet fra arealressurskartet AR5, til NIBIO.

Avdelingsleder for Landbrukskart, Jostein Frydenlund, har ansvaret for utvikling, oppdatering og formidling av NIBIOs Arealbarometer.

-Kart er ferskvare og det er viktig at det holdes oppdatert etter hvert som det skjer endringer. Vi står overfor økende utfordringer knyttet til matproduksjon, klima og energi. Informasjonsbehovet for planlegging og beredskap innenfor disse områdene vil være økende.

- Både planleggere og politikere trenger kunnskap om arealenes kvaliteter og verdi for samfunnet, sier Frydenlund.

De oppdaterte arealressurskartene fra NIBIO gir informasjon om ressursgrunnlaget som finnes i alle norske fylker. Kartene er tilgjengelige via internett og viser hvilke arealer som kan brukes til landbruksproduksjon. Det utarbeides også kommunevise Arealbarometer.

Mer informasjon om Arealbarometeret og kontaktpersoner

Arealbarometer kan du laste ned her:

<http://www.skogoglandskap.no/temaer/arealbarometer>

Informasjon om arealressursene er hentet fra Arealressurskartet AR5. Mer informasjon finner du her:

www.skogoglandskap.no/temaer/arealbarometer

Detaljerte arealressurskart kan du se her: kilden.nibio.no/

Detaljerte arealressurskart på den enkelte landbrukseiendom finner du her: gardskart.nibio.no/

Arealbarometeret er lagt ved som et pdf-dokument. Figurer, tekst og bilder kan benyttes fritt.

Ta kontakt med NIBIO hvis dere ønsker å få tilsendt infografikk. Fylkesmannens landbruksavdeling kan svare på spørsmål om lokale forhold.

Kontaktperson ved NIBIO

Jostein Frydenlund

Leder for avdeling Landbrukskart, divisjon Kart og statistikk ved NIBIO

Telefon: 452 88 714

E-post: jostein.frydenlund@nibio.no

Kontaktperson ved Fylkesmannens landbruksavdeling i Hedmark

Haavard Elstrand

Landbruksdirektør i Hedmark

Telefon: 625 51 205

Mobil: 416 24 202

E-post : fmhehels@fylkesmannen.no